

حمید رضا شکوهی: | ۱+۲ نکته از صحبت‌های جدید وزیر نفت

[۱+۲ نکته از صحبت‌های جدید وزیر نفت](#)

بیژن زنگنه، وزیر نفت، شامگاه چهارشنبه (ششم شهریورماه) در شبکه خبر سیما حاضر شد تا به پرسش‌هایی که بخشی به‌صورت ضبط شده توسط مردم در خیابان و بخشی دیگر توسط مجری برنامه مطرح می‌شد پاسخ دهد.

به‌طور طبیعی در برنامه‌ای با مخاطبان عمومی که به مناسبت مرور دستاوردهای بخش‌های مختلف دولت، در اینجا وزارت نفت، در هفته دولت پخش می‌شود خیلی نمی‌توان انتظار طرح پرسش‌های تخصصی مورد علاقه مدیران، کارکنان و کارشناسان صنعت نفت را داشت، کما اینکه اغلب پرسش‌های مردم از وزیر نفت، حول محور کارت سوخت بود، اما با این حال، به نظر من ۱+۲ نکته در حرف‌های آقای زنگنه در این برنامه قابل تامل است. اینکه می‌گویم یک به اضافه دو نکته، به این دلیل است که دو نکته تا حدی مرتبط با هم و یک نکته جدا از آن است.

۱. آلودگی مشعل‌ها در مناطق نفت و گاز به‌ویژه پارس‌جنوبی و خوزستان، معضلی جدی است که مدت‌هاست ساکنان این مناطق با آن دست به گریبانند. اقدام‌هایی برای رفع این مشکل انجام‌شده و گام‌هایی هم برداشته شده، اما هنوز نتایج ملموس و فراگیری نداشته است. شاید یکی از مهم‌ترین نکات در سخنان اخیر وزیر نفت، وعده رفع مشکل اغلب مشعل‌ها تا دو سال آینده بود.

می‌دانیم که دو سال دیگر، دولت کنونی به آخر خط می‌رسد و این وعده وزیر برای زمانی داده شده که همین دولت باید پاسخگوی آن باشد، برخلاف برهه‌ای که وعده‌هایی فراتر از زمان دولت و وزارت خود می‌دادند. با توجه به موانعی که پیش روی حذف مشعل‌ها وجود دارد تصور نمی‌کنم حذف کامل آنها در دو سال امکان‌پذیر باشد، اما بی‌تردید اگر پیگیری آقای زنگنه منجر به ساماندهی حتی ۷۰ درصد مشعل هم شود، به نظرم گام بلندی برداشته شده است و ساکنان و کارکنان مناطقی که مشعل‌ها امانشان را بریده، این اقدام را فراموش نخواهند کرد.

۲. نکته مهم دیگر در سخنان وزیر نفت، مطرح کردن موضوع طرح فراگیر پالایشی سیراف بود که در عمل به پاشنه آشیل وزارت نفت تبدیل شده، زیرا پس از بازگشت تحریم و منتفی شدن فاینانس خارجی، در عمل گرفتار بن‌بست شده بود. آنگونه که وزیر نفت گفته، مهم‌ترین مشکل سیراف که همان تامین مالی است با حمایت رئیس جمهوری قرار است برطرف شود و اگر این اتفاق بیفتد و کار هرچه زودتر آغاز شود، نشان خواهد داد وعده‌ای که وزیر نفت در دوره پیشین وزارت خود درباره سیراف داد، اگر هم با تاخیر کلید خورده، لااقل روی زمین نمانده است.

خروج طرح فراگیر پالایشی سیراف از بن‌بست و سامان‌دهی موضوع مشعل‌ها، دو برنامه مهم در کارتابل زنگنه خواهد بود که از لحاظ ماهوی، با برنامه‌های جاری صنعت نفت از جمله برنامه‌های افزایش ظرفیت تولید یا تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام همیشگی، تفاوت دارد و بدون تردید اگر به نتیجه برسد یا در مسیر روشن و مشخصی قرار گیرد، نمره مثبتی در کارنامه بیژن زنگنه خواهد بود. کما اینکه اگر اینگونه نشود، نمی‌توان از قضاوت منفی درباره آن جلوگیری کرد.

۳. نکته سوم، متفاوت از دو نکته پیشین است. زنگنه درباره ظرفیت تولید بخش پایین‌دست پتروشیمی سخن گفت. ظرفیتی که بالاست، اما نکته مغفول در مورد آن، کمبود نیاز داخلی برای تولیدات آن است. همواره از ضرورت تکمیل زنجیره ارزش در صنعت پتروشیمی سخن می‌گوییم، اما کمتر به این موضوع دقت می‌کنیم که در صورت تکمیل زنجیره ارزش و تقویت صنایع پایین‌دست و تکمیلی در صنعت پتروشیمی و همچنین تامین کل نیاز آنها به خوراک توسط واحدهای بالادست، آیا بازاری برای فروش محصولات تولیدی آنها وجود دارد؟

واقعیت آن است که بازار داخلی بسیار محدود است و تکانه‌های اقتصادی و افزایش تورم، همین بازار محدود را دستخوش بی‌ثباتی می‌کند و تقاضا را کاهش می‌دهد. در شرایط تحریم، امکان صادرات تولیدات بخش پایین‌دست پتروشیمی هم دشوار است، ضمن اینکه در شرایط عادی نیز کمتر به ایجاد ظرفیت‌های فرامرزی برای صادرات تولیدات پایین‌دست توجه شده است.

این امر از این جهت حائز اهمیت است که اشتغال‌زایی اصلی در صنعت پتروشیمی، نه در مجتمع‌های پتروشیمی، بلکه در صنایع پایین‌دست شکل می‌گیرد و برای کشور ما با نرخ بیکاری همچنان دو رقمی، تقویت صنایع تکمیلی پتروشیمی می‌تواند نقش مهمی در رفع این معضل و

همچنین ایجاد رونق اقتصادی داشته باشد.

وظیفه وزارت نفت و شرکت ملی صنایع پتروشیمی، تامین خوراک واحدهای پاییندست است، اما توسعه صنایع پاییندست و تدارک بازار مناسب برای تولیدات آن، مستلزم یک عزم همگانی به‌ویژه در بخشهای مرتبط با وزارت صنعت است.

بهتر آن است که آن دسته از نمایندگان محترم مجلس که برای بردن مجتمع‌های پتروشیمی به حوزه انتخابیه خود تلاش می‌کنند، کمی هم برای بهبود شرایط صنایع پاییندست تلاش کنند، اینگونه به اشتغال مناطق محروم، بیشتر کمک خواهند کرد.

حمیدرضا شکوهی